

केन्द्रीय: विद्यालय : सीतापुरम्

प्रथमा पाली

कक्षा- VII

प्रथमा आवधिक परीक्षा :-- 2019-20

समय: – 1.30 घण्टा

विषय:-संस्कृतम्

अधिकतम अङ्का:- 40

परीक्षार्थिनाम.....

वर्ग –

दिनाङ्क:-----

कक्षनिरीक्षकस्य हस्ताक्षरम् –

परीक्षकस्य हस्ताक्षरम् :-----

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् {10}

प्रश्न:1. अशुद्धं पदम् चिनुत -

[5]

क) गमन्ति, यच्छन्ति, पृच्छन्ति, धावन्ति

ख) रामेण, गृहेण, सर्पेण, गजेण ।

ग) लतया, मातया, रमया, निशया ।

घ) लते, रमे, माते, प्रिये ।

ङ) लिखति, गर्जति, फलति, सेवति ।

प्रश्न:2. अधोलिखितपदेषु धातवः के सन्ति ?

[5]

पद

.....

धातुः

करोति

.....

-----|

पश्य

.....

-----|

भवेत्

.....

-----|

तिष्ठति

.....

-----|

पठति

.....

-----|

रचनात्मकलेखनम् [10]

प्रश्न:3. रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत---

[5]

क) सत्येन वाति वायुः ।

उत्तरम्.....|

ख) सद्भिः एव सहासीत् ।

उत्तरम्.....|

ग) वसुन्धरा बहुरत्ना भवति ।

उत्तरम्.....|

घ) विद्यायाः संग्रहेषु त्यक्तलज्जः सुखी भवेत् ।

उत्तरम्.....|

ङ) सद्भिः मैत्रीं कुर्वीत ।

उत्तरम्.....|

प्रश्न:4. अधोलिखितेसन्दर्भे रिक्तस्थानानि मंजूषायाः उचितपदैः पूरयत-

[5]

मंजूषा

पतितः, मारितश्च, श्रुत्वा, विस्मृत्य, कूर्मः, भस्म

तेषां तद्वचनं ----- कूर्मः मित्रयो दत्तं वचनं ----- कोपेन अवदत् - 'यूयं -----
खादत' इति वदन्नेव ----- आकाशात् ----- गोपालकैः -----|

पठितावबोधनम् [15]

प्रश्न:5. गद्यांशं पठित्वा अधोलिखितान् प्रश्नान् उत्तरत -

[5]

तदा कृष्णमूर्तिः अवदत् -“मित्र! ममापि अष्टौ कर्मकराः सन्ति । ते च द्वौ पादौ, द्वौ हस्तौ, द्वे नेत्रे,
द्वे श्रोत्रे इति। एते प्रतिक्षणं मम सहायकाः । किन्तु तव भृत्याः सदैव सर्वत्र च उपस्थिताः भवितुं न

शक्नुवन्ति । त्वं तु स्वकार्याय भृत्याधीनः । यदा यदा ते अनुपस्थिताः, तदा तदा त्वं कष्टम् अनुभवसि । स्वावलम्बने तु सर्वदा सुखमेव, न कदापि कष्टम् भवति ।

क) एकपदेन उत्तरत -

[1/2x2=1]

1. कृष्णमूर्तेः कति कर्मकराः? उत्तरम्-

2. कस्मिन् सदा सुखं भवति? उत्तरम्-

ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत -

[2]

1. कृष्णमूर्तेः के प्रतिक्षणं सहायकाः?

उत्तरम्-.....

ग) यथानिर्देशं गद्यखण्डात् चित्वा पर्यायं लिखत -

[1+1=2]

1. कर्मकराः -

2. दुःखम् -

प्रश्नः 6. पद्यांशं पठित्वा अधोलिखितान् प्रश्नान् उत्तरत -

[5]

पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्त्रं सुभाषितम् ।

मूढैः पाषाणखंडेषु रत्नसंज्ञा विधीयते ।

क) एकपदेन उत्तरत-

(2)

1. पृथिव्यां रत्नानि कति सन्ति ? उत्तरम्-

2. मूढैः केषु रत्नसंज्ञा विधीयते ? उत्तरम्-

ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत-

(2)

1. कैः रत्नसंज्ञा विधीयते ?

उत्तरम्-

ग) यथानिर्देशम् उत्तरम् लिखत-

[1]

1. 'मूढैः पाषाणखंडेषु रत्नसंज्ञा विधीयते' --- अत्र क्रियापदं लिखत ।

क- गम्यते

ख- विधीयते

ग- लभ्यते

घ- प्राप्यते

उत्तरम्-

प्रश्नः 7. प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

[5]

क) कूर्मस्य नाम किं आसीत् ?

उत्तरम्-

ख) सर्वदा कुत्र सुखम् ?

उत्तरम्-

ग) सरस्तीरे के आगच्छन् ?

उत्तरम्-

घ) कस्य गृहे कोऽपि भृत्यः नास्ति ?

उत्तरम्-

ङ) के कोलाहलं कुर्वन्ति ?

उत्तरम्-

अपठितावबोधनम्

[5]

प्रश्नः 8. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -- [5]

प्रातः काल अति सुखकरः भवति । खगाः मधूरं कूजन्ति । उद्यानेषु पुष्पाणि विकसन्ति । पवनः सुगन्धः शुद्धः च अस्ति । जनाः भ्रमणाय व्यायामाय वा गच्छन्ति । यदा पूर्वस्यां दिशायां सूर्यः

उदयं गच्छति तदा क्षितिजस्य शोभा दर्शनीया भवति । एतत् मनोहरं दृश्यं दृष्ट्वा चित्तम् प्रसन्नं भवति। प्रातःसर्वे जनाः स्व-स्व-कार्यम् उल्लासेन कुर्वन्ति। परम् अलसाः सुप्ताः सन्ति। छात्राः प्रसन्नमुखेन विद्यालयम् पठनाय गच्छन्ति । सर्वे नवजीवनम् अनुभवन्ति ।

क] एकपदेन उत्तरत -

[2]

1. प्रातःकाले <u>कीदृशः</u> भवति ?	उत्तरम् -.....
2. <u>के</u> मधुरं कूजन्ति ?	उत्तरम् -.....
3. जनाः <u>किमर्थम्</u> गच्छन्ति ?	उत्तरम् -.....
4. सर्वे <u>किं</u> अनुभवन्ति ?	उत्तरम् -.....

ख] एकवाक्येन उत्तरत -

[2]

1. छात्राः प्रातः किं कुर्वन्ति ?	
उत्तरम् -.....	
2. यदा सूर्यः उदयति तदा किं भवति ?	
उत्तरम् -.....	

ग] यथानिर्देशम् उत्तरत -

[1]

क) विलोमपदं लिखत -

अस्तं गच्छति =

.....X.....X.....